

ادله و ابزار اثبات دعوا

در نظم حقوقی کنونی

حقوقی

تفسیری، تشبیخی، انشائی، تطبیقی؛ با نقل رویه قضایی در معنای عام کلمه و قوانین مرتبط

کتاب همراه در دعاوی، کارشناسی سا و کاس ها، درسی ادله اثبات دعوا و آ.د.م.
برای وکلاء، قضات، کارشناسان، علمی دادگستری و دانشجویان

سعید صالح احمدی

سرشناسه: صالح احمدی، سعید.

عنوان قرارداد: ایران. قوانین و احکام / Iran. Laws, etc.

عنوان و نام پدیدآور: ادله و ابزار اثبات دعوی در نظم حقوقی کنونی (حقوقی): تفسیری، تشریحی، انتقادی و تطبیقی؛ با نقل رویه قضایی در معنای کلام ... برای وکلاء، قضات، کارشناسان رسمی

دادگستری و دانشجویان/ سعید صالح احمدی.

مشخصات نشر: تهران: گالوس، ۱۳۹۸.

مشخصات ظاهری: ۶۰۸ ص: مصور، جدول.

وضعیت فهرست نویسی: فیفا

یادداشت: چاپ قبلی: موسسه گام حق، ۱۳۹۳.

یادداشت: کتابنامه: ص. [۵۹۸] - ۶۰۶؛ همچنین به صورت زیرنویس.

موضوع: ادله اثبات دعوی -- ایران

موضوع: Evidence, Demonstrative-- Iran

رده بندی کنگره: KMH ۱۷۸۰ / ص ۲۴ ف ۴۱ ۱۳۹۸

رده بندی دیویی: ۵۵۰۶۴/۳۴۷

شماره کتابشناسی ملی: ۵۵۸۹۰۳۵

ادله و ابزار اثبات دعوی

در نظم حقوقی کنونی

(حقوقی)

تألیف: سعید صالح احمدی

ناشر: گالوس

نوبت و سال چاپ: دوم (اول ناشر ۱۳۸۸)

شمارگان: ۱۰۰ جلد

شابک: ۹۵۲۰۴-۴-۴-۹۷۸-۶۲۲

قیمت: نود هزار تومان

کلیه حقوق این اثر برای انتشارات گالوس محفوظ است.

هرگونه کپی برداری و تهیه جزوه از متن کتاب، استفاده از طرح روی جلد و عنوان کتاب جرم است و متخلفان طبق قانون حمایت از حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان تحت پیگرد قانونی قرار می گیرند.

دفتر مرکزی: تهران، توانیر شمالی، پلاک ۲۵، واحد ۲

تلفن: ۸۸۶۴۷۵۳۹ تارنما: www.gamehaq.com

فهرست

۱۵	 سخن پایانی
۱۶	 سببی باشد
۱۹	 بخش نخست قانون سببی
۲۱	 ماده ۱۲۵۷ - با اثبات حق
۳۱	 ماده ۱۲۵۸ - برخی - لایل - مثبت حق در دعاوی حقوقی
۴۲	 کتاب اول: در اقرار
۴۲	 باب اول: در شرایط اقرار
۴۲	 ماده ۱۲۵۹ - تعریف قانونی اقرار
۵۶	 ماده ۱۲۶۰ - وقوع اقرار با لفظ
۶۱	 ماده ۱۲۶۱ - وقوع اقرار شخص لال با اشاره
۶۳	 ماده ۱۲۶۲ - شرایط لازم در مقَرّ
۷۰	 ماده ۱۲۶۳ - عدم اثر بر اقرار اقرار سفیه در امور مالی
۷۲	 ماده ۱۲۶۴ - عدم نفوذ اقرار مُقَنَّن و ورشکسته بر ضرر دیان
۷۳	 ماده ۱۲۶۵ - منشأ اثر نبودن اقرار مدعی افلاس و ورشکستگی
۷۴	 ماده ۱۲۶۶ - شرط نبودن اهلیت در مقَرّله
۷۷	 ماده ۱۲۶۷ - اثر اقرار به نفع متوقّی درباره ورثه وی
۷۵	 ماده ۱۲۶۸ - عدم اثر اقرار معلق
۷۷	 ماده ۱۲۶۹ - عدم اثر بر اقرار ناممکن به عقل یا عادت و اقرار ناصحیح
۷۸	 ماده ۱۲۷۰ - شرط لازم در موثر گردیدن اقرار برای حمل
۷۹	 ماده ۱۲۷۱ - ۱ - عدم اثر بر مقَرّله به کَلّی مجهول؛ ۲ - صحت اقرار فی الجمله معلوم
۸۲	 ماده ۱۲۷۲ - شرط نبودن تصدیق مقَرّله در صحت آن
۸۴	 ماده ۱۲۷۳ - شرایط لازم در صحت اقرار به نسب

- ماده ۱۲۷۴ - عدم ایجاد مانع در سبب اقرار در خصوص اختلاف مقر و مقرله ۹۲
- باب دوم: در آثار اقرار ۹۳
- ماده ۱۲۷۵ - التزام عملی به مفاد اقرار ۹۳
- ماده ۱۲۷۶ - عدم اثر اقرار به کذب نزد حاکم ۱۰۰
- ماده ۱۲۷۷ - عدم استماع انکار بعد از اقرار ۱۰۲
- ماده ۱۲۷۸ - اصل نسبی بودن اثر و اعتبار اقرار ۱۰۵
- ماده ۱۲۷۹ - اقرار شفاهی واقع در خارج از محکمه ۱۰۷
- ماده ۱۲۸۰ - در حکم اقرار شفاهی بودن اقرار کتبی ۱۰۹
- ماده ۱۲۸۱ - در حکم اقرار کتبی بودن قید دین در دفتر تجارت ۱۱۰
- ماده ۱۲۸۲ - اصل تجزیه ناپذیری اقرار مقید به قید یا وصف ۱۱۲
- ماده ۱۲۸۳ - اصل دو جزء مختلف الاثر (مرکب) ۱۱۴
- کتاب دوم: در اسناد ۱۱۷
- ماده ۱۲۸۴ - تعریف قانونی سند ۱۱۷
- ماده ۱۲۸۵ - معنای اعتبار سند - نامه تا حد شهادت ۱۲۲
- ماده ۱۲۸۶ - انواع مختلفه سند ۱۲۴
- ماده ۱۲۸۷ - الزامات صلاحیت تنظیم اسناد رسمی ۱۲۴
- ماده ۱۲۸۸ - ضرورت عدم مخالفت اسناد با قانون ۱۳۴
- ماده ۱۲۸۹ - اسناد عادی ۱۳۶
- ماده ۱۲۹۰ - اعتبار اسناد رسمی ۱۳۹
- ماده ۱۲۹۱ - اسناد عادی دارای اعتبار اسناد رسمی ۱۴۲
- ماده ۱۲۹۲ - عدم استماع انکار و تردید نسبت به اسناد رسمی یا دارای اعتبار آن ۱۴۶
- ماده ۱۲۹۳ - ضمانت عدم رعایت صلاحیت در تنظیم سند رسمی یا ترتیبات مقرره قانونی ۱۵۴
- ماده ۱۲۹۴ - حق تمیز؛ عدم خروج رسمیت سند در صورت مراعات ترتیبات مفقوت آن ۱۵۶
- ماده ۱۲۹۵ - وضع اسناد تنظیمی در خارج از کشور ۱۵۷
- ماده ۱۲۹۶ - توقف گواهی امضاء اسناد توسط نماینده سیاسی یا کنسولی ۱۶۳
- ماده ۱۲۹۷ - اعتبار دفاتر بازرگانی در دعاوی تاجر علیه تاجر دیگر ۱۶۷
- ماده ۱۲۹۸ - دلالت دفاتر تجارتی در موارد دعاوی تاجری بر تاجر دیگر ۱۸۲
- ماده ۱۲۹۹ - موارد عدم دلالت دفاتر تجارتی ۱۸۳
- ماده ۱۳۰۰ - سندیت داشتن دفتر تجارتی لااقل به ضروری ۱۸۹
- ماده ۱۳۰۱ - دلیل تلقی گردیدن امضاء به ضرر صاحب آن ۱۹۱
- ماده ۱۳۰۲ - مندرجات حاکی از بی اعتباری تمام یا قسمتی از مفاد سند ۱۹۷
- ماده ۱۳۰۳ - اثبات بطلان حواشی، ذیل یا ظهر سند ۱۹۸
- ماده ۱۳۰۴ - دلالت امضاء در نوشته علی حده علیه امضاءکننده آن ۱۹۹

۱۹۹	ماده ۱۳۰۵ - اثر تاریخ تنظیم اسناد رسمی ولو علیه ثالث
۲۱۰	کتاب سوم: در شهادت
۲۱۰	باب اول: در موارد شهادت
۲۱۰	ماده ۱۳۰۶ - محذوف
۲۱۵	ماده ۱۳۰۷ - محذوف
۲۱۵	ماده ۱۳۰۸ - محذوف
۲۱۵	ماده ۱۳۰۹ - عدم استبعاد شهادت در مقابل سند رسمی یا محرز الاعتبار
۲۲۲	ماده ۱۳۱۰ - محذوف
۲۲۲	ماده ۱۳۱۱ - محذوف
۲۲۲	ماده ۱۳۱۲ - استثنائات وارده بر مواد محذوف پیشین
۲۲۹	ماده ۱۳۱۳ - شروط لازم در شاهد
۲۳۱	ماده ۱۳۱۴ - شهادت اطفال زیر پانزده سال
۲۳۳	باب دوم: در شرایط شهادت
۲۳۳	ماده ۱۳۱۵ - احوال و احوال و یقین در شهادت
۲۳۴	ماده ۱۳۱۶ - لزوم اطلاع شاهد بر دعوی
۲۳۵	ماده ۱۳۱۷ - لزوم انحصار شهادت بر دعوی
۲۳۶	ماده ۱۳۱۸ - بلاشکال بودن اقرار و اقرار در خصوصیات امر
۲۳۶	ماده ۱۳۱۹ - صور عدم اثر بر شهادت
۲۳۸	ماده ۱۳۲۰ - کیفیت استقرار استماع شهادت بر شهادت
۲۴۰	کتاب چهارم: در امارات
۲۴۰	ماده ۱۳۲۱ - تعریف قانونی اماره
۲۴۳	ماده ۱۳۲۲ - تعریف قانونی امارات قانونی
۲۵۶	ماده ۱۳۲۳ - حد اعتبار امارات قانونی مستفاد در دعوی
۲۵۷	ماده ۱۳۲۴ - تعریف قانونی امارات قضایی
۲۶۱	کتاب پنجم: در قسم
۲۶۱	ماده ۱۳۲۵ - اناطه حکم دعوی مورد انکار به سوگند مدعی علیه
۲۶۲	ماده ۱۳۲۶ - اناطه حکم دعوی مورد انکار به سوگند مدعی
۲۶۵	ماده ۱۳۲۷ - رد یا نكول سوگند
۲۶۶	ماده ۱۳۲۸ - استقرار سوگند در صورت عدم اثبات بطلان دعوای طرف
۲۶۷	ماده ۱۳۲۹ - مکرر - تغلیظ سوگند
۲۶۷	ماده ۱۳۲۹ - نقش نافذ بودن اقرار در توجه سوگند به فرد
۲۶۸	ماده ۱۳۳۰ - قابل توکیل بودن سوگند صرفاً در تقاضا
۲۶۹	ماده ۱۳۳۱ - قاطع دعوی بودن سوگند

ماده ۱۳۳۲ - اثر نسبی سوگند	۲۷۱
ماده ۱۳۳۳ - سوگند استظهاری	۲۷۱
ماده ۱۳۳۴ - درخواست اتیان سوگند در اقرار مرکب	۲۷۲
ماده ۱۳۳۵ - جواز توسل به سوگند	۲۷۳
بخش دوم: از قانون آیین دادرسی مدنی	
فصل دهم: رسیدگی به دلایل	۲۷۷
مبحث اول: کلیات	۲۷۷
ماده ۱۹۴ - تعریف قانونی دلیل	۲۷۷
ماده ۱۹۵ - قانون حاکم بر دلایل مثبت عقود و ایقاعات	۲۸۳
ماده ۱۹۶ - قانون حاکم بر دلایل مثبت وقایع خارجی	۲۸۵
ماده ۱۹۷ - اصل برائت	۲۸۶
ماده ۱۹۸ - اصل حجاب	۲۹۲
ماده ۱۹۹ - اختیار دادگاه در انجام هر گونه تحقیق و اقدام لازم برای کشف واقع	۲۹۵
ماده ۲۰۰ - رسیدگی به دلایل	۳۰۰
ماده ۲۰۱ - مطلع نمودن طرفین در رابطه با اریخ و محل رسیدگی	۳۰۱
مبحث دوم: اقرار	۳۰۳
ماده ۲۰۲ - کفایت دلیل در صورت وجود اقرار	۳۰۳
ماده ۲۰۳ - اقرار در دادگاه	۳۰۷
ماده ۲۰۴ - ۱ - اقرار شفاهی؛ ۲ - اقرار کتبی	۳۰۸
ماده ۲۰۵ - عدم پذیرش اقرار وکیل در امور قاطع دعوا علیه موکل	۳۱۰
مبحث سوم: اسناد	۳۱۴
الف: مواد عمومی	۳۱۴
ماده ۲۰۶ - محل رسیدگی به حجاب ها و دفاتر	۳۱۴
ماده ۲۰۷ - عدم امکان استرداد یا نادیده گرفتن سند علیه ابرازکننده آن	۳۱۵
ماده ۲۰۸ - رجوع به سند دیگری	۳۱۷
ماده ۲۰۹ - لزوم ابراز سند معین نزد دیگری	۳۱۸
ماده ۲۱۰ - استناد به دفتر بازرگانی طرف	۳۲۱
ماده ۲۱۱ - موارد ممنوع و نامقدور ابراز سند	۳۲۳
ماده ۲۱۲ - اخذ رونوشت از سند یا اطلاع لازم در رابطه با اسناد دولتی	۳۲۴
ماده ۲۱۳ - ارسال مستقیم اصول اسناد دولتی به دادگاه	۳۴۷
ماده ۲۱۴ - طرح ادعا به استناد پرونده کیفری	۳۵۵
ماده ۲۱۵ - طرح ادعا به استناد پرونده حقوقی	۳۵۸

- ب: انکار و تردید ۳۶۰
- ماده ۲۱۶ - ترتب احکام منکر بر اظهار کننده انکار و تردید نسبت به اسناد غیر رسمی ۳۶۰
- ماده ۲۱۷ - موعده قانونی جهت اظهار انکار و تردید ۳۶۵
- ماده ۲۱۸ - استرداد تاکتیکی سند در برابر انکار و تردید ۳۷۰
- ج: ادعای جعلیت ۳۷۱
- ماده ۲۱۹ - لزوم مدلل بودن ادعای جعل ۳۷۱
- ماده ۲۲۰ - ابلاغ ادله و ادعای جعلیت به طرف ۳۷۸
- ماده ۲۲۱ - لزوم تعیین تکلیف سند موضوع ادعای جعل ۳۷۹
- ماده ۲۲۲ - تکلیف کارمندان دادگاه در صیانت از سند موضوع ادعای جعل ۳۸۲
- ن: رسیدگی به صحت و اصالت سند ۳۸۴
- ماده ۲۲۳ - عدم امکان اساس تطبیق دادن خط، مهر، امضاء و اثر انگشت اسناد عادی ۳۸۴
- ماده ۲۲۴ - موضوع استنکاب یا اخذ اثر انگشت یا تصدیق مهر ۳۸۹
- ماده ۲۲۵ - وجود اسناد تطبیق در امکنه منصوصه ۳۹۳
- ماده ۲۲۶ - انعقاد کارشناس و مراجع صالحه جهت تطبیق و دقت در آن ۳۹۵
- ماده ۲۲۷ - رسیدگی به ادعای جعل یا تعیین جاعل ۳۹۹
- ماده ۲۲۸ - استرداد اسناد اظهار انکار و تردید پس از ادعای جعلیت سند ۴۰۶
- مبحث چهارم: گواهی ۴۱۴
- ماده ۲۲۹ - دلیل تلقی شدن یا موثر در اثبات ادعای گواهی ۴۱۴
- ماده ۲۳۰ - تعداد، جنسیت و ترکیب گواهان و دعاوی حقوقی ۴۱۸
- ماده ۲۳۱ - استماع گواهی بر شهادت گواهی اصلی ۴۲۰
- ماده ۲۳۲ - زمان حضور و معرفی گواه ۴۲۲
- ماده ۲۳۳ - صلاحیت گواه و موارد جرح ۴۲۳
- ماده ۲۳۴ - جرح مدلل گواه ۴۲۴
- ماده ۲۳۵ - استماع انفرادی گواهی ۴۲۶
- ماده ۲۳۶ - اعلام حرمت و مسؤولیت ادای گواهی کذب ۴۲۸
- ماده ۲۳۷ - استماع گواهی بدون حضور متداعیین ۴۳۰
- ماده ۲۳۸ - ممنوعیت قطع اظهارات گواه ۴۳۱
- ماده ۲۳۹ - ممنوعیت راهنمایی در کیفیت، ترغیب یا منع گواه از ادای گواهی ۴۳۲
- ماده ۲۴۰ - لزوم درج عینی اظهارات گواه در صورت مجلس ۴۳۳
- ماده ۲۴۱ - صلاحیت انحصاری دادگاه در تشخیص ارزش و تأثیر گواهی ۴۳۴
- ماده ۲۴۲ - احضار گواه ۴۳۵
- ماده ۲۴۳ - تجدید احضار گواه غائب ۴۳۹
- ماده ۲۴۴ - تسهیل عندالافتضاء در استماع گواهی ۴۴۰

- ۴۴۱ ماده ۲۴۵ - اعطای نیابت قضایی در استماع گواهی
- ۴۴۲ ماده ۲۴۶ - تحدید در قابلیت استناد به گواهی گواه اصلی
- ۴۴۳ ماده ۲۴۷ - لزوم تعیین هزینه جبران ایاب و ذهاب گواه
- ۴۴۵ مبحث پنجم: معاینه محل و تحقیق محلی
- ۴۴۵ ماده ۲۴۸ - توانایی قانونی اصدار قرار معاینه محل
- ۴۵۰ ماده ۲۴۹ - توانایی قانونی اصدار قرار تحقیق محلی
- ۴۵۸ ماده ۲۵۰ - اجرای قرار معاینه محل یا تحقیق محلی
- ۴۶۳ ماده ۲۵۱ - تنظیم صورت مجلس قرار معاینه محل یا تحقیق محلی
- ۴۶۳ ماده ۲۵۲ - کیفیت و ترتیب استعلام و اجرای تحقیقات از اشخاص
- ۴۶۳ ماده ۲۵۳ - امکان تراضی طرفین در معرفی اشخاص مطلع
- ۴۶۴ ماده ۲۵۴ - بیعت احدی از متداعیین در قرار معاینه محل یا تحقیق محلی
- ۴۶۴ ماده ۲۵۵ - حکم اماره قضایی بودن نتایج قرار معاینه محل یا تحقیق محلی
- ۴۶۵ ماده ۲۵۶ - ضابطه اجرای سبیل اجرای قرار معاینه محل یا تحقیق محلی
- ۴۶۷ مبحث ششم: رجوع به کارشناس
- ۴۶۷ ماده ۲۵۷ - اصدار قرار ارجاع امر به کارشناسی
- ۵۱۷ ماده ۲۵۸ - انتخاب کارشناس صالح
- ۵۲۷ ماده ۲۵۹ - تکلیف متقاضی کارشناسی در ایداد دستنویس
- ۵۳۳ ماده ۲۶۰ - اخطار به کارشناس جهت تسلیم
- ۵۳۵ ماده ۲۶۱ - تکلیف کارشناس به قبول کارشناسی ارجاعی
- ۵۴۱ ماده ۲۶۲ - تمدید مهلت تقدیم نظریه کارشناسی
- ۵۴۵ ماده ۲۶۳ - تکمیل تحقیقات یا اخذ توضیح از کارشناس
- ۵۴۹ ماده ۲۶۴ - تناسب حق الزحمه کارشناسی با کیفیت و کمیت کار
- ۵۶۸ ماده ۲۶۵ - ضرورت تطابق نظریه کارشناسی با اوضاع و احوال محقق شوم
- ۵۷۲ ماده ۲۶۶ - امتناع ناموجه احدی از کارشناسان از اظهار نظر
- ۵۷۳ ماده ۲۶۷ - مسؤولیت مدنی کارشناس
- ۵۷۶ ماده ۲۶۸ - امکان تراضی متداعیین در انتخاب و معرفی کارشناس
- ۵۷۹ ماده ۲۶۹ - اعطای نیابت در انتخاب کارشناس
- ۵۸۳ مبحث هفتم: سوگند
- ۵۸۳ ماده ۲۷۰ - اصدار قرار اتیان سوگند
- ۵۸۴ ماده ۲۷۱ - ملاک قرار گرفتن سوگند شرعی
- ۵۸۵ ماده ۲۷۲ - اتیان منکر در ادای سوگند شرعی
- ۵۸۶ ماده ۲۷۳ - امتناع خواننده از ادای سوگند
- ۵۸۶ ماده ۲۷۴ - نکول منکر از ادای سوگند

ماده ۲۷۵ - انقلاب دعوا	۵۸۷
ماده ۲۷۶ - سکوت خوانده	۵۸۷
ماده ۲۷۷ - موارد منضم شدن سوگند به گواهی	۵۸۸
ماده ۲۷۸ - سوگند موضوع دعوای بر میت	۵۸۹
ماده ۲۷۹ - دعوی طرح شده توسط وارث محق	۵۹۰
ماده ۲۸۰ - عدم موضوعیت سوگند در حدود شرعی	۵۹۱
ماده ۲۸۱ - لفظ سوگند	۵۹۱
ماده ۲۸۲ - احضار طرفین و تعیین وقت و محل ادای سوگند	۵۹۴
ماده ۲۸۳ - عدم ترتب اثر بر سوگند خودسرانه از سوی دادگاه	۵۹۴
ماده ۲۸۴ - درخواست سوگند	۵۹۴
ماده ۲۸۵ - مفاد و برخی الزامات سوگند	۵۹۵
ماده ۲۸۶ - سوگند محسوب شدن غائب و معتنع از سوگند	۵۹۵
ماده ۲۸۷ - استعمال در قبول یا رد ادای سوگند	۵۹۵
ماده ۲۸۸ - بلایه آن سوگند	۵۹۶
ماده ۲۸۹ - اثر افراز جری، بر راست سوگند	۵۹۷
فهرست منابع و مآخذ	۵۹۸
الف: منابع پارسی و عربی:	۵۹۸
ب: منابع لاتین:	۶۰۶
ج: نرم افزارها:	۶۰۶

سخن ناشر

اثبات حق به طور معمول بر وجود حق و فارغ از ماهیت آن است. این امر که مشغول کردن ذمه شخص به آن چه که و نام ذمه اش نیست امری عقلاً محال است، تنها از لحاظ نظری قابل اعتنا است. همچنین برائت ذمه شخص با حکم دادگاه امری بری حقی، در مواردی که واقعاً حقی بر گردن فرد وجود دارد امری محال نیست. این نفیضه از ورود هر دانشی به عالم ماده رخ می دهد و شدت و ضعف این موضوع بسته به نوع دانش متفاوت است. علم حقوق با توجه به اینکه شامل انسانی در ارتباط حداکثری است و این عامل بزرگترین متغیر غیر ثابت به شمار می رود، بیشتر دستخوش اعمال نظرات متضاد می گردد. این ملاحظات موجب شده است که قائل به این باشیم که آیین دادرسی بسر انانیت برای اثبات ادعا است و از همین رو استعمال «دله اثبات دعوی» در خصوص روش های اثبات، استعمالی حقیقی است. این ادله نمی تواند تحت عنوان «دله اثبات حق» باشد. درک این مطلب برای اشخاصی که دخیل در امر دادگویی هستند، آنان را به تدقیق، تحقیق و تفحص بیشتر در این دانش وامی دارد و افرادی که نگاهی روحانی به این حوزه دارند را به وادی انکار رهنمون می سازد. این است که عنوان کتاب پیش رو عنوانی صحیح به نظر می رسد. امید که خیرین را که کمی در جهت اثبات حق با استفاده از ابزارهای اثبات دعوی باشد.